

בא אביה בנו, והיה עושה טוב פשה קטן. ומה טוב היה עושה? אמר רבי יוסי אמר רבי חנינא: עולי הרגל היו עולים על ידו שלא מדעת אביו. ראה הקדוש ברוך הוא שהוא טוב, וסלקו מהעולם קדם ימיו, כדי לעשות חסד עמו ולהנחילו לעולם הבא קדם שיבאיש ריחו, וזהו החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו.

בך חנוך, בעוד שהיה צדיק והדור כלו חייבים רשעים, ראה הקדוש ברוך הוא, שאם יניחהו, ילמד ממעשיהם, וסלקו קדם זמנו מן העולם, קדם שיבאיש ריחו. זהו שכתוב (בראשית ד) ואיננו פי לקח אתו אלהים. כלומר, ואיננו בעולם הזה למלאת ימיו, פי לקח אתו אלהים קדם זמנו לעשות עמו חסד להנחילו חיי העולם הבא.

ויראו בני האלהים את בנות האדם (שם). מי הם בני האלהים? רבי ירמיה אמר, גדולי הדור. שהיו אבותיהם גדולי הדור ולא היו מוחין בידם.

למרנו, זקן בפית - סימן טוב בפית, צדיק בדור - סימן טוב יש בעולם. ששינוי, הקדוש ברוך הוא מטיל אימת הדין והמנהיג על בני אדם, שכל זמן שאימת הדין על הדור, בידוע שהוא צדיק והם צדיקים. נטלה אימתו מבני אדם - הוא רשע, והם יותר ממנו.

ובא הפתוב להורות, (בראשית ה) הנפלים היו בארץ - אלו אדם ואשתו, שהם היו שנפלו בארץ בלא אב ואם. ולמה נקראו נפלים? שנפלו ממעלתם שהיה להם. כלומר, נפלים הם מקמות שהיו כבר, נפלים הם על שנטרדו מגן עדן ולא חזרו לשם.

בא אביה בנו, והיה עושה טוב פשה קטן, ומה טוב היה עושה, אמר רבי יוסי אמר רבי חנינא, עולי הרגל היו עולים על ידו, שלא מדעת אביו. ראה הקדוש ברוך הוא שהוא טוב, וסלקו מהעולם קדם ימיו, כדי לעשות חסד עמו, ולהנחילו לעולם הבא, קדם שיבאיש ריחו, וזהו החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו.

בך חנוך, בעוד שהיה צדיק, והדור כלם חייבין, ראה הקדוש ברוך הוא, שאם יניחהו ילמוד ממעשיהם, וסלקו קדם זמנו מן העולם, קדם שיבאיש ריחו. הדין הוא דכתיב, ואיננו פי לקח אתו אלהים, כלומר, ואיננו בעולם הזה, למלאות ימיו, פי לקח אתו אלהים קדם זמנו, לעשות עמו חסד להנחילו חיי העולם הבא.

ויראו בני האלהים את בנות האדם. מאן אינון בני האלהים. ר' ירמיה אמר, גדולי הדור, שהיו (דף כו ע"א) אבותיהם גדולי הדור, ולא היו מוחין בידם.

תניא, סבא בביתא, סמנא טבא בביתא. צדיקא בדרא, סימנא טבא הוי בעלמא. דתנן, הקדוש ברוך הוא מטיל אימת הדין והמנהיג על בני אדם. דכל זמן שאימת הדין על הדור, בידוע שהוא צדיק, והם צדיקים. נטלה אימתו מבני אדם, הוא חייב, והם יותר ממנו.

ובא הפתוב להורות, הנפילים היו בארץ, אלו אדם ואשתו, שהם היו שנפלו בארץ, בלא אב ואם. ולמה נקראו נפלים. שנפלו ממעלתם שהיה להם. כלומר, נפלים הם מקמות שהיו כבר. נפלים הם, על נפילים שנטרדו מגן עדן, ולא חזרו לשם.

על פן חזרה תורה ואמרה, אלו היו בארץ, שהיתה אימתם על כל הבריות, ועדין היו קיימים, ולא מנעו בני הדור מלעשות עבירות. ומי הם אותם העוברים גדולי הדור, אנשי השם, שהיו גדולים בדור.

אמר רבי פנחס, מפאן משמעות הפסוק, שכתוב (שם) הנפלים היו בארץ בימים ההם, להם המניעה למנע עצמם מהעברות בשבילם ולא מנעו, ולעיניהם ממש באים אל בנות האדם בנות וילדו להם. ומי היו אותם הנפלים שהיו בדור? אותם הגבורים שלא נראה בדור כמותם. אנשי השם - שם הידוע שקרא להם הקדוש ברוך הוא, שכתוב (שם ה) ויקרא את שמם אדם.

אמר רבי חנינא לרב הונא, מה שאמר בני האלהים, על שם שנבראו משם זה, שכתוב (שם א) ויברא אלהים את האדם.

ויהי היום ויבאו בני האלהים כו' (א"ב א). אמר רבי שמעון בן לקיש, הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות. אמר רבי יהודה, אותו היום, יום של ראש השנה היה, יום שיש לכל אדם לחזור למוטב. וכך תראה, אין דרכו של יצר הרע לקטרג, אלא בשעה שהאדם רוצה לחזור למוטב. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת נח

ורבי חזקיהו אמר, אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא רצה בהם, ונתן להם תורה קדושה, וזהיר אותם ונתן להם עצה להשמר ממעלה ומטה כדי שלא ישלט בהם - רק הקדוש ברוך הוא לבדו, והם יודעים לדחות מהם את כל המקטרגים

על פן חזרה תורה ואמרה, אלו היו בארץ, שהיתה אימתם על כל הבריות, ועדיין היו קיימים, ולא מנעו בני הדור מלעשות עבירות. ומי הם אותם העוברים גדולי הדור, אנשי השם, שהיו גדולים בדור. אמר רבי פנחס, מפאן משמעותו דקרא, דכתיב הנפילים היו בארץ בימים ההם, להם המניעה למנוע עצמן מהעבירות בשבילם, ולא מנעו, ולעיניהם ממש באים אל בנות האדם בנות, וילדו להם. ומי היו אותם הנפילים שהיו בדור. אותם הגבורים שלא נראה בדור כמותם. אנשי השם: שם הידוע שקרא להם הקדוש ברוך הוא, דכתיב ויקרא את שמם אדם.

אמר רבי חנינא לרב הונא מה דאמר בני האלהים. על שם שנבראו משם זה, דכתיב ויברא אלהים את האדם.

ויהי היום ויבאו בני האלהים וכו'. אמר רבי שמעון בן לקיש, הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות. אמר רבי יהודה, אותו היום, יום של ראש השנה היה. יום שיש לכל אדם לחזור למוטב, וכך תראה, אין דרכו של יצר הרע לקטרג, אלא בשעה שהאדם רוצה לחזור למוטב. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן. (דף כו ע"א).

פרשת נח

ר' חזקיה אמר, זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריהו הוא אתרעי בהו, ויהב לון אנרייתא קדישא, ואזהר לון, ויהב לון עיטא, לאסתמרא מעילא ותתא, בגין דלא ישלוט בהו בר קודשא בריהו הוא בלחודוי. ואינון ידעין לדחייא מנייהו כל מקטרגין, וכל

וְכָל הַמַּחֲבֵלִים כְּדֵי שֶׁיְהִי חֵלֶק
גֹּרְלוֹ וִירֻשָׁתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים
לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֵבֶל
נַחְלָתוֹ.

בֵּא וְרָאָה, בַּיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל
הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם נִכְנָסִים
בְּחֻשְׁבוֹן, וְאִין מִי שֶׁלֹּא נִכְנָס
בְּחֻשְׁבוֹן, וְסִפְרֵי חַיִּים וּמֵתִים
נִפְתָּחִים בַּיּוֹם הַהוּא.

וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם שֶׁרְצָה
בָּהֶם, נָתַן לָהֶם עֲצָה לְהַנְצִיל מִכָּל
הַמְּקַטְרָגִים שֶׁלְמַעַלָּה שֶׁמִּתְמַנִּים
בְּכָל זְמַן שֶׁהֵדִין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם.
בַּיּוֹם הַזֶּה מְזַדְּמָנִים יִשְׂרָאֵל
לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וּבְמָה?
בְּשׁוֹפֵר.

שֶׁהַקְּדוּשׁ הַזֶּה שִׁיּוּצָא עוֹלָה לְמַעַלָּה
וּמְעוֹרָר אֶת הַשׁוֹפֵר שֶׁלְמַעַלָּה. אִז
מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים מִמְּקוֹמָם,
וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָם מִכִּסֵּא
הַדִּין וַיּוֹשֵׁב בְּכִסֵּא רַחֲמִים, וְחָס
עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְּנָת רְשׁוּת
לְמַקְטְרָג עֲלֵיהֶם.

וַיִּשְׂרָאֵל שָׁבִים בְּתִשְׁבָּה לְפָנָי
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתוֹקְעִים
שׁוֹפֵר וּמְעוֹרְרִים רַחֲמִים, שֶׁהָרִי
הַקּוֹל הַהוּא שִׁיּוּצָא הוּא
הַתְּעוֹרְרוּת שֶׁל רַחֲמִים, וְאִז
הַמְּלָשִׁין לֹא יִכּוֹל לְעַמֵּד לְפָנָי כִּסֵּא
הַרַחֲמִים, שֶׁהָרִי לֹא כָּא מִן אוֹתוֹ
הַצֵּד, וְלֹא נִמְצָא קְטָגוֹר.

בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁהוּא חֲתִימַת
הַדִּין, וְעוֹמְדִים יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁת
רְבוּנָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרַב
הַמְּלָשִׁין לְמַקְדָּשׁ, נוֹתְנִים לוֹ
שְׁעִיר שְׂבָא מִצֵּד שֶׁל רוּחַ
הַטְּמָאָה, וְהוּא טָמֵא, וְרוּחַ
הַטְּמָאָה נִהְיֶית מִמֶּנּוּ, וְהוּא
מִתְעַסֵּק בּוֹ, וְלֹא קָרַב לְמַקְדָּשׁ
לְטָמֵא. וְאִז הַפָּנִים מְאִירוֹת,
וַיִּשְׂרָאֵל נִצּוֹלִים מִמֶּנּוּ.

בְּזִמְנָן אַחֵר, כְּשֶׁרַבִּים חֲטָאֵי בְּנֵי
הָאָדָם, הַמְּלָשִׁין הַזֶּה בִּשְׁעָה

קְסֻטִירִין, בְּגִין דִּיהוֹן חוּלְקָא דְעַדְבִּיָּה
וְאַחֲסַנְתִּיָּה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים לב ט) כִּי חֵלֶק
ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֵבֶל נַחְלָתוֹ.

תָּא חֲזִי, בַּיּוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא
עֲאֲלִין לְחוּשְׁבָנָא, וְלֹא אִית מָאן דְלֹא עֲאֵל
בְּחוּשְׁבָנָא. וְסִפְרִין דְחַיִּין וּמֵתִין פְּתִיחָן בְּהַהוּא
יוֹמָא.

וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִין דְאַתְרַעֵי בְּהוּ, יְהֵב לוֹן
עֵיטָא לְאַשְׁתְּזָבָא מִכָּל מְקַטְרָגִין
דְלַעִילָא, דְאִינוּן אַתְמַנָּן בְּכָל זְמָנָא דְדִינָא
שְׂרִיא עַל עֲלָמָא. בְּהַאי יוֹמָא אֲזַדְמַנָּן יִשְׂרָאֵל
לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ. וּבְמָה. בְּשׁוֹפֵר.

דְהָא קָלָא דְנִפְיָק, סָלִיק לְעִילָא, וְאַתְעָר שׁוֹפֵר
דְלַעִילָא. כְּדִין מִתְעָרֵי רַחֲמֵי מְאַתְרֵיהוּ.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָם מִכּוּרְסֵיָא דְדִינָא וַיְתִיב
בְּכוּרְסֵיָא דְרַחֲמֵי, וְחַיִּים עֲלֵיהוּ דִישְׂרָאֵל, וְלֹא
אַתְיֵיהִב רְשׁוֹ לְמַקְטְרָגָא עֲלֵיהוּן.

וַיִּשְׂרָאֵל תְּיִיבֵי בְּתִיּוּבְתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְתִקְעֵי שׁוֹפֵר, וְאַתְעָרוּ רַחֲמֵי.
דְהָא הַהוּא קָלָא דְנִפְיָק, אַתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵי
אִיהוּ. וְכְדִין, דְלִטּוּרָא לֹא יְכִיל לְקַיִימָא קָמֵי
כּוּרְסֵיָא דְרַחֲמֵי. דְהָא לֹא אֲתִי מְהַהוּא סְטָרָא,
וְלֹא אֲשְׁתַּכַּח קְטִיגוֹרָא.

בַּיּוֹמָא דְכַפּוּרֵי, דְאִיהוּ חֲתִימָא דְדִינָא, וְקַיִימֵי
יִשְׂרָאֵל בְּקִדְוִשְׁתָּא דְמְאִרֵיהוּן. בְּהַהוּא
יוֹמָא, בְּגִין דְלֹא יִקְרַב דְלִטּוּרָא לְמַקְדָּשָׁא,
יְהֵבִין לֵיה שְׁעִיר, דְאַתִּי מִסְטָרָא דְרוּחָא
מְסֻאָבָא, וְהוּא מְסֻאָבָא, וְרוּחָא מְסֻאָבָא אַתְהֵי
מִינֵיה, וְהוּא אַתְעַסֵּק בֵּיה, וְלֹא קָרַיב לְמַקְדָּשָׁא
לְסֻאָבָא. וְכְדִין אַנְפִּין נְהִירִין, וַיִּשְׂרָאֵל
אַשְׁתְּזִיבוּ מִנֵּיה.

בְּזִמְנָא אַחֵרָא כְּדִי סְגִיאוּ חוּבֵי בְּנֵי נָשָׂא, הַאי